

مرکز آموزشی درمانی شهید مطهری ارومیه
شکاف لب ، شکاف کام و مراقبت
های مهم قبل و بعد از عمل
دکتر کامران دهقان
فوق تخصص نوزادان
منبع: پرستاری کودکان و ونگ

شکاف لب و شکاف کام

شاید چهره آشنای کودکانی را به خاطر بیاورید که روی لبشان، آثار بخیه برجای مانده از یک جراحی، شما را به یاد واژه لب شکری می اندازد.
درز لب در هفت ۵ یا ۶ پس از لقاح و درز ناحیه کام در هفته ۱۰ جنینی بسته می شود. اختلال لب در بسته شدن این درزها در این زمان، به شکاف های لب و کهام منجر می شود.

علل:

ژنتیکی: داشتن والدین یا خویشاوندانی با این نقوص و یا سن بالای مادر

محیطی: اعتیاد ب سیگار - مصرف مشروبات الکلی ، کمبود ویتامون (A آ) و اسیدفولیک - دیابت مادر و تغذیه نامناسب مادر، مصرف بعضی از داروها در زمان حاملگی، استرس و مشکلات عصبی مادر در زمان بارداری.

این بیماری در سونوگرافی های قبل از تولد قابل تشخیص می باشد.

پیشگیری:

گذراندن یک بارداری سهال،، عهدم مصهرف سهوگار و مشروبات الکلی و تغذی مناسب مادر هنگام بارداری

عوارض و مشکلات:

- مشکلات تغذیه ای : بدلیل ورود شیر به حفره بینی و مجاری
- مشکلات تنفسی در هنگام تغذیه
- مشکلات شنوایی و عفونتهای گوش میانی
- اختلالات گفتاری : بدلیل شکاف باز بین بینی و دهان این کودکان در اداء کلمات دچار مشکل بوده و حروف بصورت تودماغی و نامفهوم بیان می گردد.
- ناهنجاریهای دندانی و فکی
- مشکلات روحی روانی
- اختلال در فرم ظاهری و عملکرد بینی
- اختلال در رشد فک در آینده
- بعضی از این کودکان همزمان مبتلا به بیماری های مادرزادی قلب هستند که بایستی بررسی گردد.

درمان:

عموماً درمان اولیه و اصلی در این ناهنجاری مادرزادی جراحی می باشد. و ممکن است از یک جراحی ساده بستن شکاف لب تا چندین عمل پیچیده و تکمیلی بستن کام ادامه یابد. درمانهای ثانوی مانده بر طرف کردن مشکلات گفتاری، عفونتهای گوش، مشکلات دندانی و روانی فرد توسط یکتیم متشکل از جراح کودکان، متخصص گوش، حلق و بینی، دندانپزشک و ارتودنتیست، گفتار درمان، روانپزشک و پرستار انجام می پذیرد.

چند توصیه مهم هنگام تغذیه:

❖ تغذیه شیر خوار باید در حالت نشسته و با سرپستانک های خاص این نوزادان انجام شود. در مواردی می توان از سرنگ دارای پوآر (بجای پیستون) برای تغذیه استفاده کرد.

❖ تشویق به آروغ زدن بعد از خوردن شیر برای تسهیل هضم غذا و خروج هوای بلعیده شده هنگام شیرخواری

❖ نوشاندن آب پس از خوردن شیر جهت تمیز شدن دهان و شکاف کام و جلوگیری از عفونت های ثانویه

❖ افزایش دفعات تغذی و کاهش مقدار شیر در هر نوبت

❖ شیرخوار خوابیدن به پشت یا خوابیدن به پهلو عادت داده شود زیرا بعد از عمل شکاف لب تا مدتی شیرخوار نمی تواند روی شکم بخوابد.

مراقبتهای مهم بعد از عمل شکاف لب:

- حمایت و حفاظت از ناحیه عمل
- مهار کردن حرکات کودک
- استفاده از مایعات صاف شده
- تغذیه با استفاده از سرنگ و تمیز کردن خط
- بخیه با پنجه آغشته به سرم شستشو بعد از تغذیه
- استفاده از پماد آنتی بیوتیک در خط بخیه در صورت تجویز
- قرار دادن کودک در وضعیت نیمه نشسته

مراقبت های مهم بعد از عمل شکاف کام:

- ✓ در اینجا کودک برعکس شکاف لب، روی شکم قرار داده می شود.
- ✓ شروع تغذیه با سرنگ یا فنجان به محض هوشیاری تا چند روز بعد از عمل بسته به شدت بیماری و جراحی انجام شده.(استفاده از قاشق منع می شود).
- ✓ به هیچ عنوان هیچ وسیله ای مانند درجه حرارت، قاشق، نی، و ... وارد دهان کودک نشود.

✓ مهار کردن حرکات کودک

✓ عدم استفاده از غذاهای سفت تا زمان دستورجراح

والدین عزیز:

کودکان مبتلا به شکاف لب و کام، نیاز به پیگیری و حمایت مداوم دارند. برخی از آنها ب چند مرحله جراحی نیاز خواهند داشت. به دلیل خطر زیاد عفونت گوش، آزمایشات شنوایی بطور مکرر انجام می شود. جلوگیری و درمان فوری عفونت های تنفسی اهمیت زیادی دارد.

خدمات گفتار درمانی مداوم و پیگیر برای دستیابی به تکلم صحیح ضروری است. متعاقب جراحی، والدین عزیز می توانند کودک خود را در جهت استفاده از لغات ساده، جویدن و بلع مکرر سوق دهند.

زمان پذیرش بیمار لطفاً از مسئول بخش یا مسئول شیفت در مورد نحوه تهیه غذا برای همراه بیمار با قیمت مناسب توضیحات لازم اخذ شود.

اگر بعد از ترخیص نیاز به مشاوره تلفنی داشتید با شماره های ذیل تماس بگیرید.

کارشناس آموزش: ۰۴۴۳۱۹۷۷۳۳۰

شماره داخلی بخش:

آدرس پست الکترونیک:

motahari-h-urm@umsu.ac.ir